

ביאור הגר"א

אר"א כל הדר בא"י שריו בלא עון
שנאמר בו וזהו אריב"א אר"י כל
המהלך ד' אמות בא"י מובטח לו שהוא
בן העדה"ב.

[ויו"ש הרמב"ם פ"ה מהל' מלכים ה"א:
אמרו חכמים כל השוכן בא"י עונותיו מחולין
שנאמר בו אפילו הלך בה ארבע אמות וזכה
לחיי העדה"ב בו]. כל השוכן בו. כמוצא קי"א
א' אר"א כל הדר בא"י שריו בלא עון שנאמר בו
ופירש"י אל יתרעם לומר זר לי כי כולם נשואי
עון. ונקט רבינו לישנא דקרא וכל יאמר שכן
כו' וז"ש השוכן ורמז בלשוננו הזהב פירוש שעי
ששוכן בא"י שצאה לו ציטורין עונותיו מחולין
חמדי ח"ש כל הדר בו שריו בו ועיין מ"ש
בברכות נ"ז א' העומד ערוס בחלום צבול עומד
בלא חטא בא"י ערוס בלא מלות ח"ל רש"י שם
לפי שחז"ל ח"ל זכיות אלא עון יש ציטורה
זה עומד ערוס בלא אותם עונות בא"י שהרבה
מלות תלויות בה וערוס ממלות עכ"ל. דמשמע
דבא"י עונותיו מחולין חמדי וקשור וקבוע במלות
ישיבת א"י חמדי ולא שייכא ערוס מעונות אלא
ממלות. ועיין ציטות ס"ד א' צרש"י ד"ה מקץ
כו' משום עון חז"ל הם עקורים ועיין בפירוש
רמב"ן על החומש פ' אחרי צפ' ותעמל הארץ
ח"ל ומן הענין הזה אמרו בספרי ואבדתם מהרה
אע"פ שאני מגלה אחכם מן הארץ לחז"ל הו
מצינו ציטות כשתחזרו לא יהיו עליכם חדשים
משל למלך שכעס על אשתו ושלחה לבית אביה
ח"ל הו מתקשטת תכשיטים שכשתחזרו לא יהיו
עליך חדשים וכן אמר ירמיה הציץ לך ציונים
אלו המלות שישאל מצינים בהם והנה הכתוב
שאמר ואבדתם מהרה ושמתם את דברי בו אינו
מחייב צלות אלא בחוצה הגוף צמפילין ומזוזות
ופירשו בהן כדי שלא יהיו חדשים עלינו כשנחזור
לארץ כי עיקר כל המלות ליושבים בא"י ולפיכך
אמרו בספרי וישבת בה ושמתם לעשות ישיבת א"י
שקולה כנגד כל המלות שצמורה וכ"ה בחספתא

ל"א שלא ידחקו גרמינן לשון דוחק
שלא ירבו בתחנונים על כך יותר
מדאי.

[ויו"ש הכתוב בשיר השירים פ"ב ז':
השבתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או
באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את
האהבה עד שתחפץ. השבתי אתכם כו'.
אומרת אחר זכירתם את כל הגדולות לרעותיה
השבתי אתכם שלא תעירו אותי ולא תעוררו את
מאהבי על האהבה עד שתחפץ מעצמה כי יהיה
לי זער גדול ולמאהבי שיעשה זאת קודם העת
והענין כמ"ש שלשה שבועות השביע הקב"ה שלא
יקרבו את הקץ בעונותם את ישראל והנה יש צ'
מיני עינים א' שהעניו גדול רק שנותנים לו
ריוח צ"ן כל עיניו ועיניו וצ' שאין העניו גדול
כ"כ רק שהיא מכופה זה אחר זה וכמ"ש מקור
רוח ומעצדה קשה כי תחלה קודם לקיטתן הקש
היה העצודה קשה לצדה בחומר וצלצנים וכו' רק
היה להם קצת חיות ואח"כ אף שאין לקיטת חבן
מלאכה כצדה רק קוצר רוח הוא. ובגלל צ' מיני
עצודות הנ"ל כינה אותם בצבאות או באילות
השדה כי ידוע הוא החילוק שבין מרוצת צב'
לאיל כי הצב' קל במרוצה ואינו מחייגע משא"כ
האיל שהוא מחייגע כי האיל קופץ בפעם א'
למרחוק שרגליו שוות כמ"ש משוה רגלי כאילות
ח"ש השבתי אתכם וכו' בצבאות ר"ל שאתם
מתדמין בענין העניו לצבאות שהוא העניו השמי
כנ"ל או באילות השדה שאתם מתדמין נגד
העניו הראשון הנ"ל אם תעירו בו' ואם הוא
לשון שבועה כמ"מ ואם תעירו הוא למטה שיהיו
מוכרחין לעשות תשובה כמ"ש אני מעמיד להם
כו' כהמן ואם תעוררו הוא למעלה לבקש שלא
ידחקו את הקץ אלא עד שתחפץ את האהבה
מעצמם כמ"ש צמדרש פ' בחקתי משל למלך
שנשבע לזרוק על צו אבן גדולה ואח"כ נחמרט
ומפררו לחסיונות קטנות כדי לקיים השבועה:

(פ"י הגר"א שיר השירים פ"ב ד')